2. *Bashynska T.* Proektuvalna diialnist – osnova vzaiemodii vchytelia ta uchniv / T. Bashynska // Pochatkova shkola. – 2003. – № 6. – S. 58-59 ; № 7. – S. 59-62.
3. *Kolesnikova I. A.* Pedagogicheskoe proektirovanie : ucheb. posobie dlya vyssh. ucheb. zavedeniy / I. A. Kolesnikova, M. P. Gorchakova-Sibirskaya ; pod red. I. A. Kolesnikovoy. – M. : Izdatelskiy tsentr "Akademiya", 2005. – 288 s.
4. *Kurok V. P.* Tsilisna systema zahalnotekhnichnoi pidhotovky vchytelia trudovoho i profesiinoho navchannia : avtoref. dys. … kand. ped. nauk : spets. 13.00.02 "Teoriia ta metodyka trudovoho navchannia" / V. P. Kurok. – K., 1993. – 24 s.
5. *Lomakina O.* Proektirovanie kak vedushchee napravlenie modernizatsii sovremennogo pedagogicheskogo obrazovaniya / O. Lomakina // Alma mater – 2004. – № 1. – S. 44-49.
6. *Moshtuk V. V.* Didakticheskie usloviya integratsii rodstvennykh uchebnykh predmetov : avtoref. dis. … kand. ped. nauk : 13.00.01 "Obshchaya pedagogika i istoriya pedagogiki" / V. V. Moshtuk. – K., 1991. – 24 s.
7. *Sydorenko V. K.* Intehratsiia trudovoho navchannia i kreslennia yak zasib rozvytku tekhnichnykh zdibnostei shkolariv (dydaktychnyi aspekt) : dys. … dok. ped. nauk : 13.00.02 / V. K. Sydorenko. – K., 1995. – 376 s.
8. *Smykovskaya T. K.* Tekhnologiya proektirovaniya metodicheskoy sistemy uchitelya matematiki i informatiki / T. K. Smykovskaya. – Volgograd : Blank, 2000. – 250 s.

Галамбош Г. В. Педагогическое проектирование содержания учебной дисциплины "Технологический практикум".

Статья посвящена обоснованию содержания интегрированной учебной дисциплины "Технологический практикум" и проблеме дидактического отбора учебного материала.

***Ключевые слова**: интеграция, педагогическое проектирование, интеграция содержания учебной дисциплины, технологический практикум, отбор учебного материала.*

Galambosh G. V. The pedagogical planning of maintenance of educational discipline is "Technology Workshop".

The article is devoted to substantiation content integrated discipline "Technology Workshop" and the problem of selection of didactic teaching material

***Keywords:** integration, pedagogical design, integration of the course content, technology workshop, the selection of teaching material.*

УДК (658, 512, 2)

Гервас О. Г.

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ УЧНІВ СУЧАСНИХ ПТНЗ В ПРОЦЕСІ ВИГОТОВЛЕННЯ ДЕКОРАТИВНИХ ВИРОБІВ З ДЕРЕВИНИ

У статті розглядається можливість формування національної самосвідомості учнів сучасних ПТНЗ деревообробного профілю в процесі виготовлення декоративних виробів з деревини за допомогою комп'ютерних технологій, зокрема на координатних фрезерно-гравірувальних верстатах.

***Ключові слова**: самосвідомість, національна самосвідомість учнів, деревообробка, декоративні вироби з деревини, комп'ютерні технології.*

Одним з найбільш складних і суперечливих явищ XX ст. була активізація етнонаціональних процесів, яка відбувалась на тлі процесів світової економічної інтеграції та широкої взаємодії культур. Ця проблема є надзвичайно актуальною і належить до тих, наукове осмислення яких диктується нагальними потребами поступу Української держави [7].

Проблема самосвідомості мало досліджена, не зважаючи на те, що цим феноменом цікавились ще античні філософи. Сучасні підходи до вивчення самосвідомості тісно пов'язані з дослідженням становлення особистості як реального суб'єкта життєдіяльності, його розвитку та виховання.

Темі розвитку етнічної та національної самосвідомості східних слов'ян присвятили багато наукових праць такі відомі вчені, як Д. С. Ліхачов, В. С. Мавродін, В. В. Сєдов та інші.

"Національна самосвідомість" це – самоідентифікація особистості, що виражається в усвідомленні людини приналежності до поліетнічної нації, осягненні національних цінностей, історії, традицій, культури, мови і звичаїв свого народу, спільності історичної долі [4].

Встановлено, що національна самосвідомість формується разом з особистістю у процесі вироблення основних життєвих орієнтирів під впливом різних чинників. До них належить конкретне етнічне середовище, в якому живе людина, етнокультурні традиції та фактична етносоціальна ситуація. Середовище, в якому народилася людина, епоха в якій вона живе, впливають на формування її національних потреб. Як суспільне середовище виступає нація з її атрибутами, національною мовою, традиціями, звичаями.

Декоративне мистецтво та художнє конструювання України – це багатогранне явище національної культури, що розвивається в руслі загальноєвропейського і ширше – світового художнього процесу, де категорія прекрасного є і залишається визначальною, воно завжди відповідало соціальним вимогам часу, розвивалося від матеріально-практичної сфери до духовно-культурної.

Необхідність впровадження національних основ у навчально-виховний процес переконливо доведена в працях класиків педагогіки, діячів української культури і відомих філософів минулого, передусім, – М. Бердяєва, Г. Ващенка, В. Винниченка, М. Грушевського, Б. Грінченка, М. Драгоманова, С. Русової, Г. Сковороди, В. Сухомлинського, К. Ушинського, Д. Яворницького.

Нажаль програма сучасної професійно-технічної школи стисла і не дає того об'єму знань, які потрібні учням ПТНЗ на сучасному етапі розвитку національної школи у напряму вивчення народних українських традиції та формування національної самосвідомості. У сучасних професійно-технічних закладах деревообробного профілю можливі різні варіанти формування національної самосвідомості учнів, наприклад у процесі виготовлення традиційних українських декоративних виробів з деревини на гурткових заняттях з художньої обробки деревини.

Теоретичний аналіз наукових джерел показав, що проблема виховання національної самосвідомості знаходить відображення як у теоретичних джерелах давніх часів, так і в працях сучасних філософів, психологів, педагогів. Сутність національної самосвідомості досліджувалася на основі положень, у яких нація розглядається як спільнота громадян однієї держави, що виникає внаслідок інтеграції етнічних спільнот на основі спільності території, економічного життя, правової системи, державної мови та поступово веде до формування єдиної свідомості, а також загальнонаціональної культури, яка є сукупністю цінностей етнічних культур.

У дослідженнях О. Білас, В. Борисова, П. Горохівського, І. Єгорової, В. Чорнобай, А. Фрідріх, національну самосвідомість розглядають як самоідентифікацію особистості, що виражається в усвідомленні приналежності до поліетнічної нації, осягненні національних цінностей, історії, традицій, культури, мови і звичаїв свого народу, спільності історичної долі. Дослідження виховання національної самосвідомості відомими вченими здійснювалося у таких гуртках декоративно-ужиткового мистецтва: петриківський розпис, кераміка, лозоплетіння, а також фітодизайн, папероластика тощо.

Сучасними науковцями (О. Білас, П. Горохівський, П. Петронговський, А. Фрідріх, П. Щербань) було визначено критерії вихованості національної самосвідомості підлітків: когнітивний, емоційно-ціннісний, предметно-діяльнісний. Когнітивний критерій характеризується знанням історії й культури власного етносу та представників інших етносів, що входять до складу української нації; визначається такими показниками: знання рідної мови, історії національної спільноти, народних звичаїв, традицій, обрядів, мистецтва, поліетнічності українського суспільства. Емоційно-ціннісний пов'язується з усвідомленням себе суб'єктом поліетнічної нації українського народу, виявленням поваги та толерантності до людей і культур інших національностей. Практично-діяльнісний критерій асоціюється з умінням зберігати пам'ятки матеріальної і духовної культури нації; виявляється у пропаганді необхідності зберігати культурні цінності, запобігати псуванню й знищенню культурних

цінностей нації та сприяти їх відродженню, застосовувати знання національної культури у повсякденному житті [1].

У результаті аналізу науково-педагогічної літератури нами було з'ясовано, що мета виховання національної самосвідомості полягає у вивченні культурної спадщини власного народу, відповідного ставлення до матеріальних і духовних культурних цінностей нації та усвідомлення себе як суб'єкта своєї національної спільноти. Встановлено, що сприятливим соціокультурним середовищем для виховання національної самосвідомості в учнів сучасних ПТНЗ є гуртки декоративно-ужиткового мистецтва.

Мета статті: ґрунтуючись на теоретико-методологічних засадах формування національної самосвідомості українського народу, розкрити можливості навчальних процесів сучасних ПТНЗ по художньому конструюванню та виготовленню традиційних Українських декоративних виробів з деревини.

Самосвідомість – це особлива форма свідомості. Вона відображає рівень розвитку свідомості та її спрямованість. Якщо свідомість орієнтована на весь об'єктивний світ, то самосвідомість на частину, найважливішу для людини – внутрішній світ [4]. За допомогою самосвідомості особистість пізнає свою сутність, а саме властивості свого характеру, пізнавальну, емоційно-вольову сферу, потреби, ціннісні орієнтації тощо. В процесі самосвідомості людина виступає одночасно як суб'єкт і як об'єкт пізнання.

Генетично самосвідомість виникає пізніше свідомості. Вона з'являється на нових етапах розвитку індивіда як специфічний прояв спрямованості свідомості. Початок формування самосвідомості припадає на ранні дитячі роки. Діти в 3-4 роки вже виділяють себе з оточення і мають елементарне уявлення про себе. Подальший шлях формування людини полягає в поступовому звільненні від безпосереднього впливу середовища та становлення її як творця цього середовища.

Виникнення і розвиток свідомості як вищої форми відображення дійсності має свої біологічні та соціальні передумови. До перших слід віднести виникнення життя на Землі, становлення і розвиток людини як виду. До других, в широкому розумінні цього слова, – соціалізацію людини, бо сутність її визначається не лише тим, що вона біологічна істота, – вищий ступінь у розвитку живих організмів, але й тим, що вона істота – суспільна, – продукт і суб'єкт трудової діяльності і культури.

Структурним компонентом свідомості є самосвідомість, самосвідомість – унікальний феномен, притаманний лише людині. Це здатність людини усвідомлювати саму себе. Практично це означає, що людина може сама оцінювати свої здібності, переваги, недоліки, думки, почуття, інтереси, поведінку; визначати своє місце і роль у природі, суспільстві, колективі, родині. Самосвідомість – це друге "Я", своєрідний "двійник" людини, її рефлексія на умови, в котрих вона знаходиться. Це – здатність людини до "самороздвоєння", самооцінки і самокритики. Самосвідомість в широкому розумінні цього поняття – це усвідомлення людиною свого світогляду, мету, інтересів, мотивів своєї духовно-практичної діяльності. Слід відзначити, що таке явище, як самосвідомість має суспільний характер: міра і висхідний момент ставлення людини до самої себе і до інших – інші люди. Як громада ставиться до людини, так і людина ставиться до громади.

Отже. *Свідомість* – це вища форма відображення дійсності, котра властива лише людям і зв'язана з їх психікою, членороздільною мовою, абстрактним мисленням, цілепокладанням, світоглядом, самосвідомістю, самоконтролем своєї поведінки і діяльності та передбачування результатів останньої [4].

Проблема самосвідомості мало досліджена, не зважаючи на те, що цим феноменом цікавились ще античні філософи. Сучасні підходи до вивчення самосвідомості тісно пов'язані з дослідженням становлення особистості як реального суб'єкта життєдіяльності, його розвитку та виховання.

Піднесення національної самосвідомості будь-якого народу є закономірним явищем і завжди йде паралельно з процесами індустріалізації та модернізації.

Виготовлення виробів з деревини – один з традиційних, найпоширеніших видів українського народного декоративного мистецтва, що сприяє вивченню народних традицій,

формуванню національної самосвідомості, виховання морально-духовних цінностей, розвитку творчого та художньо-конструкторського мислення [2, 3].

Серед художніх робіт в Україні найбільш розповсюджене і улюблене в народі здавна було різьблення по дереву. Різьбленням прикрашали житло і кораблі, меблі і посуд, знаряддя праці. Яскравістю образів, влучністю, спостережливістю, тонким гумором, оригінальною красою відрізняються народні дерев'яні іграшки.

Багатовікова культура художників різьблення по дереву має національні традиції, які передаються з покоління в покоління при оздоблені різьбленням дерев'яних будинків, створені побутових декоративних виробів. Найкращі зразки таких виробів, створених народними майстрами бережно зберігаються в музеях нашої країни.

Існує багато видів різьблення по дереву, яке можна розділити на наступні основні групи: плоско виїмчаста або заглиблена, плоско рельєфна, рельєфна, прорізна, або ажурна, скульптурна або об'ємна, домова (корабельна). Кожна із цих груп, в свою чергу, ділиться по рисунку і техніці виконання на різновиди [3].

Плоско-виїмчасте різьблення характеризується тим, що його фоном є плоска поверхня виробу, який прикрашається або заготовки, рисунок створюють різної форми заглиблення. Найнижчі точки рельєфу розташовані нижче рівня поверхні, яка прикрашається, а верхні точки знаходяться на її рівні. В залежності від форми виїмок і характеру рисунка плоско-виїмчасте різьблення може бути геометричним або контурним.

Геометричне різьблення – один із самих давніх видів різьблення по дереву. Воно виконується у вигляді двох-, трьох-, чотирьох граних виїмок, які створюють на поверхні узор з геометричних фігур – трикутників, квадратів, окружностей. В давні часи кожна геометрична фігура і різноманітні поєднання мали своє символічне значення. Так, розетка з промінням є символом сонця. Йшли століття, розвивалися поняття про красу, геометричні елементи складалися орнаментом. Із найпростіших виїмок, які виконувались одним інструментом (косячком), майстри – різьбярі навчились створювати багаті узори, які застосовували для оздоблення предметів домашнього ужитку.

Пізніше з розвитком техніки різьблення і появи нових інструментів, в геометричному різьбленні з'явилось *скобчасте різьблення*, яке виконується напівкруглими стамесками, вони збагатили композиції орнаментом.

Контурне різьблення характерне неглибокими тонкими, двогранними виїмками, які проходять по всьому контуру рисунка. На відміну від геометричного в контурному різьбленні використовують головним чином образотворчі мотиви: листки, квіти, фігурки тварин, птахів. Зображення яке виконане контурним різьбленням, подібне на гравірований рисунок, лінії його різкі, жорсткі, гра зі світлом майже відсутня. Контурне різьблення використовують частіше в поєднанні з іншими видами різьблення – геометричним, плоско - рельєфним, а також розписом. Інколи різьблення використовують для виконання на дереві декоративного панно.

Плоско-рельєфне різьблення має декілька різновидів: різьблення з заокругленими формами; різьблення з "подушковим" фоном; різьблення з підібраним фоном(вибраним) загальними прикметами для них є невисокий умовний рельєф який розміщений в одній плоскості на рівній поверхні, що прикрашається. Плоско-рельєфне різьблення є ніби перехідним видом від контурного до рельєфного.

Заокруглене різьблення, так як і контурне, виконують у вигляді двогранних виїмок по контуру рисунка, але виїмки ріжуть більш глибокими, а її грані заокруглюють. Як правило, зі сторони форм орнаменту виїмки ріжуть і заокруглюють крутіше, а зі сторони фону більш полого.

Рельєфне різьблення виконують шляхом підрізки плоского орнаменту, залишеного на заглибленому фоні, і пророоблення форм на поверхні цього орнаменту. Рельєфне різьблення майже не має плоскої поверхні. Форми орнаменту виявляються рельєфом різної висоти. Розрізняють барельєфне різьблення – різьблення з низьким рельєфом і горельєфним різьбленням – з більш високим рельєфом, який яскравіше виражений і має багатшу гру зі світлом.

Рельєфне різьблення відрізняється більшою виразністю і декоративністю. В минулому його широко застосовували для прикрашення інтер'єрів – стінних панелей, фільонки дверей, а також меблів. В сьогодення рельєфне різьблення використовують для оздоблення інтер'єрів. Рельєфне різьблення застосовують і при виготовлені сучасних художніх меблів: на спинках стільців, меблях у вигляді накладних декоративних елементів.

Прорізне різьблення. Прорізним називається різьблення у якому фон видалений. Прорізне різьблення може виконуватись як в техніці плоско рельєфного різьблення (з плоским орнаментом), так і в техніці рельєфного різьблення. Плоске прорізне різьблення не рідко застосовувалось для прикрашення старовинних меблів [3].

Фон в прорізному різьбленні видаляють лобзиком. Так як ця операція може бути механізована, пропилене різьблення знаходить застосування при серійному виготовлені меблів.

Різьблення деревини здавна вважалось ручним видом художньої обробки з малою механізацією (свердління, точіння). Відомо, що для виготовлення виробу різьбленням, потрібно виконати роботу, що відбирає багато часу і бути при цьому кваліфікованим майстром. Сьогодні науково-технічний прогрес настільки пішов уперед, що механізуються не лише загальновідомі деревообробні галузі, а й народні художні промисли.

Можливість виконання різних видів різьблення, а тим більш організацію занять з різьблення деревини за допомогою комп'ютерних технологій, зокрема на координатних фрезерно-гравірувальних верстатах з'явилася відносно недавно. Фрезерно-гравірувальні верстати почали з'являтися на нашому ринку протягом останніх років. Нині відомі верстати різноманітних закордонних фірм, які використовуються для площинної обробки пластикових матеріалів, фанери, деревини та ін. Найбільше використовуються спеціалізовані координатні фрезерно-гравірувальні верстати з ЧПУ що виконують ті самі операції у трьох координатах, але на них можливе встановлення четвертої координати, що дає змогу створювати об'ємні зароби у техніці різьблення.

За допомогою фрезерно-гравірувальних верстатів з ЧПУ виконуються практично усі види різьблення, і суттєвої різниці між ручною і механічною обробкою не видно.

Підвищений інтерес учнів і студентів до комп'ютерної техніки зумовлює пошук нових методик навчання з формування культурно-естетичного розвитку майбутніх учителів у процесі занять різьбленням деревини. Безперечно, що заглиблення в джерела національної культури створює передумови для перетворення виготовлених учнями ПТНЗ виробів у справжні твори декоративно-ужиткового мистецтва. В свою чергу, успішні заняття різьбленням здатні розпалити інтерес учнів сучасних ПТНЗ деревообробного профілю до всіх проявів національної культури, стати основою його етнічного самоусвідомлення.

Отже, у процесі гурткових занять з художньої обробки деревини, зокрема у процесі ознайомлення з програмованим варіантом виконання різьблення деревини, має реалізуватися принцип взаємозумовленості культурно-естетичного і національно-культурного розвитку учнів ПТНЗ. Звикнувши приводити у рух всі духовні й фізичні сили під час розробки композицій і безпосередньому виготовленні різьблень, учень не може замикатися у тих сферах етнокультури, які пов'язані лише з декоративно-ужитковим мистецтвом, а прагне всіма силами розширити горизонти свого національно-культурного розвитку. На даному етапі доречним являється використання Інтернету. Добір інформації з мистецьких сайтів електронної мережі спрямовує учнів до творчості, має величезний спонукальний вплив до занять художньою обробкою матеріалів та прилучення учнів ПТНЗ до багатств національної культури.

Художнє конструювання проектування та виготовлення включає у себе вибір форми, розмірів і матеріалу, з якого виготовляють дану річ, а також визначення способів її художнього оформлення. Підчас вивчення різьблення деревини детально розглядається саме художнє оформлення, бо конструювання і виготовлення виробів учні ПТНЗ здійснюють на заняттях з обробки деревини в столярній майстерні.

Використання фрезерно-гравірувальних верстатів набагато зменшить трудомісткість процесу різьблення і збільшить виробничі потужності. Безумовно, їх впровадження у

деревообробну промисловість набагато полегшить роботу різьбяра, але жодна машина не замінить "живої" порізки з-під різця майстра.

За допомогою різноманітних програм учні ПТНЗ на комп'ютері можуть: розробляти моделі й ескізи виробу з певного виду різьблення, а на верстаті втілювати задум у життя, виготовляючи виріб; розробляти моделі і ескізи сучасних меблів та цікавих інтер'єрів. Різноманітність форм, варіантів, даних у комп'ютерних програмах орієнтує на формування необхідних для праці вмінь та навичок, залучає до творчості, інтенсифікує процес формування національної свідомості та художньо-естетичних смаків учнів ПТНЗ деревообробного профілю на кращих традиціях українського народу з художньої обробки деревини.

Висновки. Морально-духовне становлення учнівської молоді, їх підготовка до активної, творчої, соціально значущої, сповненої особистісного смислу життєдіяльності є найважливішою складовою розвитку суспільства та держави. Державна політика в галузі виховання визначається принципами гуманістичної педагогіки, сформульованими в Законі України "Про професійно-технічну освіту". Закладена в них методологія виховання надає пріоритет розвиненій особистості, її життєвому й професійному самовизначенню, самореалізації, життєтворчості у відповідності з національними цінностями та в контексті ідеї інтеграції Української держави до європейського простору [7].

Як свідчать результати експериментальної роботи запропоновані нами методи викладання нового матеріалу і форми організації занять учнів ПТНЗ деревообробного профілю з різьблення деревини за допомогою комп'ютерних технологій, зокрема на координатних фрезерно-гравірувальних верстатах, сприяють підвищенню рівня засвоєння ними програмного матеріалу, забезпечують їх естетичне виховання та виховання морально-духовних цінностей, формування знань та вмінь з технології виконання різних видів різьб, забезпечують розвиток творчих здібностей та формування їх національної свідомості.

Використана література:

1. *Волощук І. С.* Науково-педагогічні основи формування творчої особистості / І. С. Волощук. – К. : Пед. думка. 1998. – 156 с.
2. *Гервас О. Г.* Засоби формування знань з декоративних властивостей деревини у майбутніх інженерів-педагогів у галузі деревообробки : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / (гол. ред. : М. Т. Мартинюк). – Умань : ПП Жовтий О. О. – 2013. – 240 с.
3. *Гервас О. Г.* Моделювання та художнє оздоблення виробів з деревини : навчально-методичний посібник / Ольга Геннадіївна Гервас. – Умань : видавничо-поліграфічний центр "Візаві". – 2013. – 138 с.
4. *Гончаренко С. У.* Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
5. *Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю.* Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі і наукових дослідженнях / Р. С. Гуревич. – К. : Освіта України, 2006. – 398 с.
6. Закон України "Про внесення змін і доповнень до Закону Української РСР "Про освіту". – К. : Генеза, 1996. – 36 с.
7. Закон України "Про професійно-технічну освіту" // Голос України. – 2008. – С. 6-9.
8. *Ничкало Н. Г.* Теоретико-методологічні проблеми і перспективи розвитку досліджень з неперервної професійної освіти: Неперервна професійна освіта: теорія і практика : зб. наук. праць / за ред. І. А. Зязюна та Н. Г. Ничкало. – Ч. І. – К., 2001. – С. 35-43.

References:

1. *Voloshchuk I. S.* Naukovo-pedahohichni osnovy formuvannia tvorchoi osobystosti / I. S. Voloshchuk. – K. : Ped. dumka. 1998. – 156 s.
2. *Hervas O. H.* Zasoby formuvannia znan z dekoratyvnykh vlastyvostei derevyny u maibutnikh inzheneriv-pedahohiv u haluzi derevoobrobky / Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychyny / (hol. Red..: M. T. Martyniuk). – Uman : PP Zhovtyi O.O. – 2013. – 240 s.
3. *Hervas O. H.* Modeliuvannia ta khudozhnie ozdoblennia vyrobiv z derevyny. // Navchalno-metodychnyi posibnyk / Olha Hennadiivna Hervas. – Uman : vydavnycho-polihrafichnyi tsentr "Vizavi". – 2013. – 138 s.
4. *Honcharenko S. U.* Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk / S. U. Honcharenko. – K. : Lybid, 1997. – 376 s.
5. *Hurevych R. S., Kademiia M. Iu.* Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v navchalnomu protsesi i naukovykh doslidzhenniakh / R. S. Hurevych. – Kyiv : Osvita Ukrainy, 2006. – 398 s.
6. Zakon Ukrainy "Pro vnesennia zmin i dopovnen do Zakonu Ukrainskoi RSR "Pro osvitu". – K. : Heneza, 1996. – 36 s.

7. Zakon Ukrainy “Pro profesiino-tekhnichnu osvitu” // Holos Ukrainy. – 2008. – S. 6-9.
8. *Nychkalo N. H.* Teoretyko-metodolohichni problemy i perspektyvy rozvytku doslidzhen z neperervnoi profesiinoi osvity: Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka: 36. nauk, prats / za red. I. A. Ziaziuna ta N. H. Nychkalo. – Ch. I. – K., 2001. – C. 35-43.

Гервас О. Г. Формирование национального самосознания учащихся современных ПТНУ в процессе изготовления декоративных изделий из древесины.

В статье рассматривается возможность формирования национального самосознания учащихся современных ПТНУ деревообрабатывающего профиля в процессе изготовления декоративных изделий из древесины с помощью компьютерных технологий, в том числе на координатных фрезерно-гравировочных станках.

Ключевые слова: *самосознание, национальное самосознание учащихся, деревообработка, декоративные изделия из древесины, компьютерные технологий.*

Gervas O. G. Forming of national consciousness student modern PTNU in the process of making of decorative wares from wood.

The possibility of formation of national consciousness of students of modern woodworking PTNU profile during the manufacture of decorative wood products with the help of computer technology , including on-axis milling engraving machines.

Keywords: *identity, national identity of pupils , wood , decorative wood products , computer technology.*

УДК 378.14:574

Глуханюк В. М., Король В. П.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВ’ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуті можливі шляхи розв’язання проблем екологічного виховання молоді в контексті сучасної освіти.

Ключові слова:*екологічна проблема,екологізація знань, екологічна культура, свідомість та виховання,*

На сучасному етапі розвитку суспільства виникла глобальна проблема екологічного виховання та освіти. Людина – єдиний екологічний вид на Землі, який у процесі розвитку порушує закони екології. Людство, в століття прогресу і стрімкого розвитку, коли розум людей досяг високих технологій у науці, техніці, медицині, космосі, створює все більше прогалин в екологічних знаннях. Більшість людей абсолютно позбавлені будь-яких екологічних знань і навичок. Наші предки, на відміну від сучасників, жили в гармонії з навколишнім середовищем.

Знищуючи власне місце існування, люди замислюються над простими питаннями про те, як здобути їжу, одяг, тепло, і водночас над складними питаннями – як зберегти природу? Щоб відповісти на ці запитання, необхідна екологічна грамотність усього населення. Учені-екологи і невеликі групи людей, які займаються проблемами екології, не вирішать глобальної екологічної проблеми всього суспільства самотужки. Втрату екологічної грамотності, екологічної культури народу можливо відродити вихованням і освітою.

Аналіз першопричини критичного стану навколишнього середовища дозволив фахівцям різних галузей знань зробити висновок про те, що екологічна криза за своєю суттю має світоглядний, духовно-етичний характер. Це означає, що й вихід із неї потрібно пов’язувати передусім із викорінюванням у сучасної молоді уявлень про безмежні багатства природи та про людину як її підкорювача, під впливом яких у неї формується сприйняття природи лише як утилітарної цінності.